

Ένα ταξίδι στην Έσπερία

του Νικ. Λ.Γ. Λιναρδάτου

Εισπνοές δυτικού αέρα κάνουν καλό. Τόν χρειαζόμαστε. Έστω σε μικρές δόσεις. Η πολλή Άνατολή θλάπτει την υγεία. Της κοινωνίας. Μέ φιλοσοφία (;), ήθικη (;), πρότυπο συμπεριφοράς Καραγκιόζη δέν πάμε μπροστά. Έκφραση ψυχής με ρεμπέτικα, ζειμπέτικα και τσιφτετέλια, «...μακρόσυρτα τραγούδια ανατολίτικα, λυπητερά [...] Μέσα σας κλαίει τό μαύρο φτωχολόι / κι όλα σας, κ' η χαρά σας, μοιρολόι...» (Κωστής Παλαμάς). Μέ μοιρολόγια σήμερα πνίγεται. Ός λαός. Σου δίνουν πατητή οι άλλοι.

Τη σχέση μου με τη Δύση προσωπικά τη διατηρώ επισκεπτόμενος την Κεφαλονιά. Τρεις-τέσσαρες φορές τόν χρόνο. Όχι την τωρινή. Αυτή αφομοιώνεται. Τήν των προπολεμικών και προσεισμικών (1953) καιρών. Τότε υπήρχαν φωνές. Είχαν φωνές οι Ληξουριώτες. Τά βράδια από τις φτωχικές ταβέρνες αναδίνονταν μελωδικά τραγούδια. Λαϊκά. Άριέτες. Η χαρά για ό,τι ώραίο. «Τζατζαμινιά μου, μπουγαρινιά μου...». Κάθε βράδυ, ύστερα από ολόκληρη ημέρα δουλειάς. Στη θάλασσα οι πιό πολλοί. Στόν κάμπο οι άλλοι.

Εφέτος είπα, ύστερα από αρκετά χρόνια, νά δοκιμάσουμε τό αύθεντικό πράγμα. Ένα ταξίδι στην Έσπερία. Μέ αυτοκίνητο. Δέκα μέρες στην Ίταλία και Γαλλία. Μέ άνεση και ξεγνοιασιά. Μεγάλη λοιπόν η συγκομιδή έντυπώσεων. Από την ζωντανή καθημερινότητα. Και από την παρακολούθηση της τηλεόρασης. Πού ένδιαφέρει και ως κοινωνικό επίφαινόμενο.

Αρχινάω ανάποδα. Από την τηλεόραση. Τά δελτία ειδήσεων στην κυριολεξία δελτία ειδήσεων. Χωρίς σχόλια, μεγαλοστομίες και παράθυρα. Μικρότερης διάρκειας. Στό διάστημα έννιά ήμερών δέν είδα συζήτηση, διαφωνία, διαμάχη, λογομαχία, τσακωμό, κοκκορομαχία, σκυλοκαθγά (πές το όπως θέλεις) μεταξύ ύπουργών και έκπροσώπων αντιπολιτευόμενων κομμάτων. Όπως σ' έμας. Τώρα πού τό λέμε. Σπανιότατα είδαμε πολιτικά πρόσωπα. Λίγο Μπερλουσκόνι, λόγω σχηματισμού κυβερνήσεως, ψήφου έμπιστοσύνης και τά τοιαύτα.

Αντιστίως. Στήν Cortiere della Sera (17 Μαΐου), την πιό σοβαρή και έγκυρη έφημερίδα στην Ίταλία. Πρωτοσέλιδος τίτλος: «Συνάντηση Μπερλουσκόνι-Βελτρόνι. Πρώτο θήμα για τόν διάλογο». Και στό κείμενο: «...οι δύο δέν φαίνονται δυσαρεστημένοι. Ό Σιλβίο Μπερλουσκόνι μιλεί για "άντιπαράθεση άνοικτή και έποικοδομητική", ό Βάλτερ Βελτρόνι ύποστηρίζει πώς είναι άνάγκη νά πάμε μπροστά, γιατί συζητήσεις του είδους αυτού, μεταξύ των επί κεφαλής της κυβερνήσεως και του κύριου κόμματος της αντιπολιτεύσεως, πρέπει νά γίνουν "una consuetudine" (συνήθης πρακτική)». Ήταν μεσημέρι Σαββάτου όταν τό έδιάβασα. Έτσι προφανώς δέν είχα δυνατότητα έκπιωνινίας μέ τόν Βάλτερ. Νά τόν ρωτήσω, άν παραδίδει μαθήματα. Ήσυχασα πάντως μέ τή σκέψη πώς στην προσεχή διάσκεψη της Σοσιαλιστικής Διεθνούς θά εύρουν την εύκαιρία νά τά πούν. Μέ τόν Πρόεδρό της.

Τώρα όπτικές έντυπώσεις. Γενικώς καμμία έκπληξη, από την σύγχρονη αρχιτεκτονική. Σε όσες πόλεις έμειναμε. Ή από όσες έπεράσαμε. Μόλις θγαίνεις από την Ancona, σπάρτα. Όλάνθιστα, κατακίτρινα. Και σε όλη τή διαδρομή ως την Antibes. Και παπαρούνες. Ή έποχή τους. Θαμπώνει πάντα η μεσαιωνική και η αναγεννησιακή Ίταλία. Στή Ferrara βαθύτατη έντύπωση από τό Castello Estense. Του 14ου αιώνα. Στό κέντρο της πόλης. Συμπωματικά αυτόν τόν καιρό στεγάζει έκθεση του μεγαλύτερου τοπικού ζωγράφου Benvenuto Tisi, άλλως il Garofalo (1481-1559). Ό δάσκαλός του Domenico Panetti, πρέπει νά ήξερε έλληνικά. Σε μία έκτιθέμενη μεγάλων διαστάσεων εικόνα του του Εύαγγελισμού εύκρινέστατο καλλιγραφικότατο τό έπίγραμμα «Χαίρε κεχαριτωμένη Μαρία». Πολύ κοντά η άριστουργηματική Μητρόπολη του Άγίου Γεωργίου.

Σέ μία από τις δυτικές εισόδους στην Νίκαια πινακίδα, μάλλον δυσδιάκριτη, πληροφορεί: Des cameras veillent (άγρυπνούν) για την ασφάλειά σας και την καλύτερη κυκλοφορία. Άνελεύθερη Γαλλία. Θά έσχολιάζε ό κ. Τσίπρας του ΣΥΡΙΖΑ. Στό ξενοδοχείο Royal Carlton της Μπολόνιας παρόμοια προειδοποίηση προς τούς πελάτες μέ μνεία νόμου περί προσωπικών δεδομένων. Άνελεύθερη Ίταλία. Κανένας πάντως δέν αναγκάζει τόν κ. Άλαβάνο νά πάει νά μείνει εκεί.

Place de la Croix de Marble. Πλατειούλα στην Νίκαια. Πινακίδα: «Αυτός ό χώρος έχει διαρρυθμισθεί για την εύχαρίστησή σας και δέν προορίζεται νά δέχεται des dejections canines». Στην ύπαιθρια αγορά της Νίκαιας. Άγλωμένες τσάντες Louis Vuitton και άλλα πολυτελή άντικείμενα. Παράνομες άπομιμήσεις, δηλαδή. Άφρικανοί πραματευτάδες. Τό βιβλιοπωλείο Feltrinelli στην Via dei Mille στην Μπολόνια είναι άνοιχτό ως τις 2 μετά τά μεσάνυχτα. Καθημερινώς. Ή μάλλον κάθε νύχτα. Χωρίς πικετοφορία μπροστά στην είσοδο.

Στό έσπατόριο La Colombe d'Or, στο χωριό Saint Paul de Vence, μεταξύ Antibes και Νίκαιας, πίνακες και φωτογραφίες από Πικάσο έως Yves Montand και James Baldwin. Σε πίνακα ύπερμοντέρνας τεχντροπίας (του 1995) μεταξύ πολλών άλλων έπιγραφών: «L'art c'est du bluff / la cuisine - la politique aussi».

Η έμφάνιση άνδρών και γυναικών όχι ίδιαίτερως έλκυστική. Τόσο στην Γαλλία όσο και στην Ίταλία, χώρες ύψηλης ένδυματολογικής καλαισθησίας, η άμερικανική άνεμελιά και κακογουστιά έχουν κάμει θραύση. Πρό πάντων στίς γυναίκες. Καταστροφή του αισθητικού κριτηρίου. Παντού τά ίδια. Και οι έκφωνήτριες και παρουσιάστριες των ειδήσεων και άλλων προγραμμάτων της τηλεόρασης κατάξανθες. Όμοιότητες!

Δέκατη ημέρα. Διαπλέουμε την Άδριατική. Πιάνουμε έλληνικά κανάλια. Infemo. Κόλαση («περιβάλλον η συνθηκες μεγάλης συμφοράς, δυστυχίας η ταλαιπωρίας». Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής ΑΠΘ). Πείνα. Άκρίβεια. Νεόπτωχοι. Ύπερχρεωμένα νοικοκυριά. Τό μολυσμένο ηλιέλαιο. Καταλήψεις πανεπιστημίων. Τό σκάνδαλο ΟΤΕ. Έκμετάλλευση από τις τράπεζες. Ή βενζίνα στην «έξωφρενική» τιμή του 1,30 ευρώ. Κάπου της Ελλάδος. Στην Ίταλία και Γαλλία δέν έφουλάραμε ούτε μία φορά μέ κάτω από τό 1,50 ευρώ τό λίτρο. Έπιστρέφουμε στό βασίλειο της άηδίας. Για τόν τρόπο πού παίζεται τό πολιτικό παιγνίδι. Μέ τή βοήθεια των όργάνων του. Των καναλιών. Ένω σε γενικές γραμμές δέν ζούμε διαφορετικά -χειρότερα από τούς Γάλλους και τούς Ίταλούς. Ό έωρακώς μεμαρτύρηκε.